

Hieronder een opsomming van de belangrijkste onderzoeksvragen, zoals naar boven gekomen in de discussie in de groep 'onderzoek'. De vragen zijn gegroepeerd in 3 'domeinen'.

1. Vistechnieken, bedrijfsvoering en markt:

- Hoe steekt de garnalenvisserij en de sector als geheel in elkaar? Bedrijfseconomische studie van de garnalenvissers en sociaaleconomische studie van de garnalensector
- Wat is het economische belang van de garnalenvisserij op de regio?
- Welk deel van de sector zou liever uitgekocht willen worden, en wil deel wil graag door gaan, op grond van welke randvoorwaarden, noodzaak voor sociaal plan?
- Wat kost compensatie/uitkoop van vangstcapaciteit?
- Hoe groot is de markt voor een waddengarnaal als niche product? Een verkenning van de potenties op basis van huidige activiteiten door enkele vissers (zelf pellen en op de markt brengen van vangst).
- In welke mate beperkt een pulstechniek de bijvangst in de garnalenvisserij? Is dit een verduurzaming ten opzichte van het gewone tuig? In welke netconfiguratie? Hoe moet een netconfiguratie met puls er uit zien om deze eventuele verduurzaming te realiseren?
- Onder welke voorwaarden is de transitie naar puls economisch haalbaar voor vissers? Wat levert het op in reductie van dieselverbruik? Als de pulstechniek economisch niet rendabel is, maar ecologisch de moeite waard, hoe kan de transitie dan eventueel toch gefaciliteerd worden? Wat zijn de overige ecologische en economische effecten van de garnalen puls (aanvullend op werk ILVO en rapport D. Goldsborough et al 2014)?
- Hoe is de ruimtelijke verdeling van visserij-intensiteit over de Waddenzee, ook in relatie tot de kosten?
- Hoe kan de monitoring en controle van visserij-activiteiten verbeterd worden? Black box is één onderdeel, maar er hoort ook een controle en arbitrage systeem bij. Met name de governance-aspecten hiervan moeten nog worden onderzocht. Wat kan de garnalensector leren van de mosselsector?
- Welke ecologische argumenten zijn er om de vangstcapaciteit te reduceren, tot welke omvang en op welk oppervlak, hoe komt daar geld voor?
- Hoe kan een eindig traject van verandering worden ingezet voor de sector, met duidelijkheid over de periode na de transitie? Dit is een noodzaak voor herstel van toekomstperspectief en onderling vertrouwen tussen partijen.
- Hoe kan ICES beter worden ingeschakeld ten aanzien van bestandsschattingen?

2. Natuurwaarde en natuurbeschermingsstrategie

- Wat wil de maatschappij met de Waddenzee, "wat staat op de y-as". Welke natuurwaarden vindt men belangrijk?
- Wat zijn de korte termijn, directe, en de lange termijn, indirecte effecten van garnalenvisserij op natuurwaarden?
- Hoe kan ecologische toetsing beter worden, kunnen passende beoordelingen beter worden geregeld, op grond van betere kennis? Onderdeel hiervan is ook een betere definitie en specificatie van Habitat 1110 en met name het aspect 'structuur en functie'.
- Wat levert meer op in termen van natuurwaarde? Het reduceren van de intensiteit gebiedsbreed of het volledig sluiten van bepaalde gebieden? Hoe meet je of dit effect heeft gehad?

- Hoe groot zouden gesloten gebieden moeten zijn voor een maximaal effect ? Wat is de beste ruimtelijke rangschikking? Wat is praktisch implementeerbaar? Zijn er juiste referentiegebieden?
- Is het huidig nu 10 jaar gesloten gebied rond Rottum nu ecologisch verschillend geworden van de nabijgelegen open gebieden. Wat heeft dit opgeleverd ten aanzien van natura 2000, en andere natuurwaarden?

3. Ecologisch functioneren

- Wat zijn de ecologische verbindingen tussen de Noordzee en de Waddenzee (connectie waddenzee-VIBEG)? In hoeverre is het één ecologisch systeem?
- Waarom zijn roofvissen als stekelrog, vleet, wijting en schar de laatste decennia sterk afgenomen, en lijken krabben sterk toegenomen? Ligt de oorzaak hiervoor op de Noordzee of in de Waddenzee? Hoe groot is de bijdrage van garnalenvisserij ten opzichte van andere ingrepen, zoals estuariumafsluiting?
- Wat is de ecologische rol van toppredatoren in de waddenzee?